

Această carte a fost publicată cu sprijinul acordat de
Programul de Traduceri © POLAND

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

KORNHAUSER, JULIAN

O cameră mai mare decât pâinea / Julian Kornhauser ;

trad. de Constantin Geambașu. - București :

Tracus Arte, 2018

ISBN 978-606-023-016-8

I. Geambașu, Constantin (trad.)

II. Fiut, Aleksander (pref.)

821.111

www.tracusarte.ro

Editura Tracus Arte

București, str. Sava Henția nr. 2, sector 1

© 2018 Tracus Arte

Poezia lui Julian Kornhauser

la o nouă lectură!

O cameră mai mare decât pâinea

traducere din limba polonă și selecția poemelor
de **Constantin Geambașu**

Prefață de **Aleksander Fiut**

Tracus Arte
2018

Cuprins

Prefață: Poezia lui Julian Kornhauser
la o nouă lectură (Aleksander Fiut) / 5

Din volumele:

Va veni o sărbătoare și pentru cei leneși (1972)

- Va veni o sărbătoare și pentru cei leneși / 13
- Trecerea / 14
- Amintirea / 15
- Ce, te temi? / 16
- Rugăciune / 17
- Foamea / 18
- Stația / 19
- Gerul (Brueghel) / 20
- Deziderate / 21
- Spania / 22
- Iahve / 23
- Învățătură / 24
- Visul / 25
- Oglinda / 26

În fabrici ne dăm drept revoluționari triști (1973)

- Rilke / 29
- Poezia / 30
- *** (Sunt jumătatea inimii tale) / 31
- Fermoarul / 32
- Dacă vezi mulțime, întoarce-te repede acasă / 33
- Baricada / 34
- Poezie / 35
- Cuvântare / 36
- Tată, acolo în adânc ești ca soarele îngropat / 37
- Ce stație este aceasta? / 38
- În țară / 39

Uciderea (samizdat, 1973)

- Uciderea / 43
- Lección despre prepoziție / 44
- Instituția poeziei / 45
- Numărul / 46

Starea de excepție (1978)

- Cândva va veni clipa / 49
- *** (Călătorim prin ungherele creierului) / 50
- În soare / 51
- Bunica / 52
- Nememorie / 53
- Biroul / 54
- Tratat poetic / 55

- *** (Cuvântul, litera, bărbatul respiră) / 56
- *** (O cameră mai mare decât fericirea) / 57
- *** (Prietenii, piața oraș) / 58
- *** (O carte, o altă carte) / 59
- *** (La etajul trei foc, de la fereastră) / 60

Mâncătorii de cartofi (1978)

- O valoare mai mare / 63
- Când e cald în cameră / 64
- Pretext / 65
- Cartea-fereastră / 66
- Relație / 67
- Opt rândulețe / 68
- Fiecare a doua zi / 69
- Limba-scut / 70
- Libertate / 71
- Mâncătorii de cartofi / 72
- Fii vigilent / 73
- Mărți, orașul cască / 74
- Focul / 75

Dificultăți esențiale (1979)

- Provocarea / 79
- Et in Arcadia ego / 80
- Veșnicie / 81
- Mamele noastre / 82
- Dificultăți esențiale / 83

Bătrânul poet / 84

Urrraaa! (1982)

- Țesătoarea / 87
- Temă liberă / 88
- Ce aș face dacă aș avea o baghetă magică / 89
- Totul depinde de om / 90
- Anvelope / 91
- Umbrarul / 92
- Fochistul nu face economie / 93
- Căldură în țevi / 94
- Fetița de la Casa de Copii / 95
- Îmi motivez cererea prin nevoia de odihnă / 96
- Hiperrealism / 97

Pentru noi, cu noi (1985)

- Copii informi discută cu Papa într-unul dintre orașele braziliene / 101
- Cerșetorii / 102
- Fiica / 104
- Bătrâna Sinagogă / 105

O altă ordine: 1981-1984 (1985)

- Postmodernism / 109
- Epoca meschinăriei / 110
- Rothko Chapel / 112
- Podul de aur / 114

Pietricica și umbra (1996)

- Mâna întinsă / 119
- Spatele / 120
- Copiii / 121
- Cutiuța / 122
- Creionul / 123
- Silezia / 125
- Nu mai e nimic / 126
- Pietricica / 127
- Bar Mitzvah / 129
- Biciul / 130
- Ziduri / 132
- De ce pe noi? / 133

A fost, a trecut (2001)

- Ciobul / 137
- Nasturele / 138
- Mama mea cea dragă / 139
- A fost, a trecut / 140
- Pe alte planete / 141
- De la Whitman la Dylan / 143
- Două râuri / 145
- Lângă strada principală / 146
- Pe râu / 147
- Cascada / 148
- Vânt și arțar / 149
- Maluri / 150

Origami (2007)

- Unire / 153
- Split / 154
- De pe front / 155
- Sturzul de iarnă / 156
- Critica literară despre poezie / 157
- Aici / 158
- Două pisici în cale / 159
- Origami / 160
- Moartea poetului / 161
- Băiețelul din autobuz / 162
- Lovituri / 163

Versuri pentru copii

Atâtea lucruri neobișnuite.

Versuri pentru Agatka (1981)

- Plicul / 167
- Drumul / 168
- Noaptea / 169
- Forfotă / 170
- Atâtea lucruri neobișnuite / 171
- Ghicitoare / 172
- Nimic nu se sfârșește / 173

VA VENI O SĂRBĂTOARE ȘI PENTRU CEI LENEȘI (1972)

Julian Kucharski a cunoscut experiența aspră, în Polonia liberă, după dezvăluirea documentelor secrete de securitate, în care se vede că în timpul războiului a lucrat ca agent și că a colaborat cu Gestapo-ul și cu armata germană. După război a fost condamnat la moarte și executat în lagărul de concentrare de la Auschwitz. În 1956 a fost eliberat și a trăit în exil în Occident până la moartea sa în 1972.

„Cărușii” este o povestire scrisă în 1956, în timpul exilului lui Kucharski în Occident. Este o povestire de război, în care se descrie viața și suferințele oamenilor din Polonia ocupată de germani în timpul celui de-al Doilea Război Mondial.

Va veni o sărbătoare și pentru cei leneși

Și atunci o să sărim din pat, cu fierul de călcat
o să baricadăm ușa, ah, pivniță a statului
blând, o să atârnam trupurile noastre dincolo de fereastră
în bătaia vântului

Trecerea

Biserica precum o suliță atârând în coasta
unui cal, nu crezi ce o să-ți spun. Îți spun:
noaptea arde, ecoul se ducea sus, trupuri goale
ghemuite sub maica domnului, raze ale ferestrelor
în găurile vântului, nu crezi în ce-ți spun.
Totul zăcea nemișcat, un oarecare zeu
cu barbă răvășită, un ceas cu o limbă
smulsă, un cuțit înfășurat în aripi de frunze,
cineva deghizat în înger cu steaua lui David
pe piept. Sâmbătă, da, sâmbătă o să socotim
victimele noastre, apoi pe caruselul iertării
o să fluierăm cerul. Cine vrea, să bată
scândura smulsă de la un pod, acolo lucesc
dinții albi ai lustragiilor.

Amintirea

Era departe. Pe ușă gheare de găină
prăfuite. În ferestre flori ofilite, lună de fier.
Să o ia naiba. Noaptea. Ziua spadele ruginite
nu ieșeau din teacă. Se temea
de păduri. Copacii, zicea, sug sânge, sugrumă,
strivesc. Pereții, vapoare de pereți, erau departe.
Pereții cădeau, nu putea să se scoale
pe ochi o banderolă neagră, gură de ghips. Nu ai voie
să câștigi, du-te, adu zăpadă, să acopere
sângele nostru, securi, bărci de lemn, trunchiuri, masă
cu cina, pe Isus cu capul retezat, păsări
și pe mine, pe mine cel nevăzut, era departe.

Ce, te temi?

Trec trenuri. Steaguri lăsate
în bernă. Topor prăfuit
în colțul camerei. Gluma de-o parte.
Îmi amintesc mereu. Voci țintuite în ușă,
păsări ce smulg inima. Nu, nu e un râu
ce naște vis, ochi de vulpe, sânge oferit în palmă.
Dascălul spune că acum aici pute.
Trec trenuri, soarele crapă ca un dovleac,
eu stau în direcții deschise
Păduri cad pe drumuri, străpunși de
săgeți, recităm Shakespeare. A murit regele.
Trăiască regele și revenim la ritualurile
noastre, cărți cu aripi atrag
molima, ceea ce înseamnă: mă rog la tine, cuțit
de paște. Sau poate altfel: sfășie-ți pleoapele
și aruncă-te pe coama somnului.

Rugăciune

Tatăl Nostru care ești nebun. El discuta
cu vecinii, domnule, și cât era de cinstit, ei închideau ușa.
Pe scări în doliu, procesiune, ave maria,
căsca. Frunzele, era toamnă, ardeau ca focul,
tatăl nostru, bisericile fumegau ca niște clopote,
a scris cu creta: Religia este un opiu pentru oameni,
dădea la o parte perdeaua. Bolnavii îngenuncheau în fața
cărămizilor și se izbeau cu capul de zid, tatăl nostru umbla
înainte
și înapoi de-a lungul străzii. Încă
alte câteva zeci de ani. Va rezista. Țâmburucul de la
zaharniță, cât de
argintiu, nu se lăsa pilit. Potocki
scornea? Pilea, tatăl nostru, îngenuncheau, băteau.
Pe partea cealaltă a scris ultima scrisoare. Dragilor,
spălați-vă
picioarele, fiindcă nu voi ajunge la timp.
A ars cărțile.

Foamea

Ai inimă de piatră. Copii umflați
de foame, scări înalte precum castronul cu fasole,
șobolani uciși la târg, brațe ca doi țăruiși
cu ofițeri legați, kilometri
de piste albe ca moartea. Iar ei
vor să le explice totul. Clopote
din vată, coroană de așternut alb, zâmbeste,
știe că peste o oră o să moară. Fereastra este dulce
ca zahărul. Mamele se usucă în vânt,
în picăturile ochilor sarea se depune încet. Ele nu știu
să strige după ajutor, rugăciunile se fărâmă
de șindrilele ascuțite, cum le e numele.
În păpușile pupilelor nu bate pulsul. Timpul
se numește lacrimă frântă în două precum
o căpătâna de usturoi sec.

Stația

Dați-mi mama înapoi, dați-mi mama, striga el
ca un nebun. Striga, voi, câini parșivi. Striga. Nu-i
dădeau atenție. Vagoane, vagoane, vagoane. El striga
de zor. I-au înapoiat-o. Ușoară, ușorică. A bătut
scândurile. Nu mai vorbește. Scotea păr din labirintul
iadului. I-au înapoiat-o. El nu mai plângea. Țipa. Trenul
suspendat la orizont dispărea în fulgii de zăpadă.
Un soldat, băiat de treabă, se scotocea în buzunare,
a zburat o monedă de cinci. S-au scuipat în față. Cinci.

Iar mâinile
în argint sculptate. Asemenea mâini, în argint. Nu, nu a tras
în el.

Nu avea gloanțe. Guten Morgen, Herr General. I-a tras peste
mutră, mâini în argint, tu, nătărăule, nimeni așa ca astea.

Roțile
pleosăiau în ger, zăngăneau șinele ca farfuriile la prânz.
Comandantul ieșea pe peron și, căscând, flutura
stegulețul. Apoi se îndepărta. Patul scârțâia. Se uita
pe fereastră. Lasă-ți mama deoparte, tu, nătărăule.

Gerul (Brueghel)

Maicile știu cum miroase izvorul
și îneacă în el pisicile oarbe. Zăpada a căzut
în rât. Bărbații plătesc pentru moartea lor,
gerul ascute securea surdă ca un buștean. Maria
are urechile roșii și măgarii plâng. De pe drum
cresc pașii hamalilor, în fereastră un paznic
bătut în scânduri ca un sat părăsit. Bună miere, spun
copiii, și taie animale. Porcul
ciopârțit sângerează de furie. Ulciorul soarelui
a asurzit. Geamul încă nu ne-a intrat
în văzduh și nu ne-a crăpat gâtlejul.

Deziderate

În scoruș. În abatorul muzicii: căldura
sângelui pulsând, tăcerea securii abandonate, zaci
așa cu capul plin de politică, ce mână, dreapta, stânga.
Ca tatăl lui Picasso rupând lăbuțele porumbeilor.
Cu vopsea albă pe gene, în gură Spania.
Tramvaie pline de socialism, băieții stau
pe trepte cu chipiurile în mâini, pregătești
vulturilor podoabe regești. Strigă
din manualele de citire. Vaporase de hârtie nici
măcar din ultimul război, insurgenții între ziduri
necunoscând
alfabetul, cei care: patria, patria, strigau
ca niște păsări strivite. Războiul ca războiul,
socialismul ca
socialismul, Algeria ca Algeria, eu ca eu.
Vadkertiová: pădurea ca pădurea. Asta mai întâi.
Ochii
injectați ai zidurilor. Istoria: câteva fraze stângace
pe o foaie. Strigând.